

บทที่ 5

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีหลักสูตรท้องถิ่นบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนและเพื่อให้ได้องค์ความรู้จากการทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น 6 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระราชัฐธรรมคุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ประกอบด้วย หลักสูตรท้องถิ่นบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่นบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนมี จุดหมาย 2 ข้อ คือ 1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดที่ยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้ และ 2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในชุมชน มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นชุมชนคู่กับความเป็นสากล ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วย 20 ชั่วโมงคือหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ภูมินามท้องถิ่น (3 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความเชื่อพิธีกรรม (3 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การดำรงชีพ (3 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สล้าพื้นบ้าน (3 ชั่วโมง) หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การบริโภคผักตามฤดูกาล (3 ชั่วโมง) และหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ระบบนิเวศลุ่มน้ำงาว (5 ชั่วโมง)

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรหน่วยที่ 1 ภูมินามท้องถิ่น กิจกรรม “ลูกหลานงาวสืบสานภูมินาม” และหน่วยที่ 3 การดำรงชีพ กิจกรรม “ลูกหลานงาวสืบสานเล่าขาน”กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการเชิงขุวิจัย มีองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาภูมินามท้องถิ่นและการดำรงชีพของผู้สูงวัย

จากผลการวิจัยในโครงการวิจัย คณะวิจัยมีประเด็นที่อภิปรายดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน ต้องมีการศึกษา บริบท ระบบการจัดการคุณภาพการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา ศึกษาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาและชุมชนของสถานศึกษา โดยวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและต่อเนื่องจึงจะทำให้ได้ข้อมูลบริบท ระบบ

การจัดการคุณภาพการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาและ แนวการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาและชุมชนของสถานศึกษาโดยวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (ซึ่งเป็นกรอบวิจัย) นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดกิจกรรม สนทนากลุ่มกับคนในชุมชนของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับบริบท สภาพปัญหาและ ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความเข้าใจที่แท้จริงและความมุ่งมั่นในการมีวิถีชีวิตบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วร่วมกันวางแผนในการพัฒนา เพื่อให้ได้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งแท้จริงและมีบูรณาการระหว่างผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับ บริบท สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (ซึ่งเป็นกรอบความคิด) ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความมุ่งมั่นในการมีวิถีชีวิตบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วร่วมกันวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินชีวิตของชุมชนและสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์หลังมือปฏิบัติอย่างหลากหลายเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถและปลูกฝังเจตคติที่ดีให้แก่แก่นักเรียนต่อท้องถิ่นของตนเอง

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรหน่วยที่ 1 ภูมินามท้องถิ่น กิจกรรม “ลูกหลานสาวสืบสานภูมินาม” และหน่วยที่ 3 การดำรงชีพ กิจกรรม “ลูกหลานสาวสืบสานเล่าขาน” กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โดยใช้กระบวนการเชิงรุกวิจัย ทำให้มีองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาภูมินามท้องถิ่นและการดำรงชีพของผู้สูงวัย แต่องค์ความรู้ยังเป็นเพียงความรู้ส่วนน้อยที่สามารถสร้างชิ้นได้ในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรให้คณะบุคลากรจากองค์กรต่าง ๆ ได้เรียนรู้และจัดการความรู้ในเรื่องกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น

2. ผลการวิจัยนี้ทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีองค์ความรู้ของชุมชนเป็นของตนเองอย่างแท้จริง สำหรับสถานศึกษา ควรนำไปประยุกต์ใช้กับผู้เรียนนอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้อาจใช้การจ่ายค่า

3. ควรจะมีการวิจัยรวบรวมของดี ๆ ในแผ่นดิน แล้วนำมาเผยแพร่เพื่อเป็นกำลังใจ เพื่อการเรียนรู้และขยายตัว และเพื่อสังเคราะห์ให้เห็นระบบชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องอื่นๆ ที่เปิดโอกาสให้คณาจารย์และนักศึกษาได้เรียนรู้และปฏิบัติจริงในเรื่องกระบวนการใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น